

lem maa være overbevist om, at det vilde være forgæves at forlange, at Husbonden skal give saa meget til Arbeideren, at denne under alle Omstændigheder kunde leve ret komfortabelt og dog have nok tilovers til Eggdomstiftælde og Alderdommen; det vilde være et Experiment, som ikke for den første Tid har nogenjomhelst Sandsynlighed eller Chance for at kunne gennemføres. Arbeidet har sit efter ganske andre Kriterier bestemte Værd; denne vil kunne opnaas, ikke mere. Jaar han mere paa den ene Led, vil han tabe paa den anden. Jeg anfører kun disse Par Exempler som Noget, der faldt mig paafaldende ved Sagens Behandling, for at advare imod, at man giver sig Udseende af at kunne love den arbejdende Befolkning mere, end der kan holdes; thi det vil kun være til Skade. Lad os med den Interesse, som Sagen fordrer, ikke skyde den længere fra os, lad os, naar Tid og Omstændigheder komme, tage den Sag op til en velvillig og omhyggelig Behandling og se, hvad der med Rimelighed kan lade sig gjøre, men lad os forsvorigt ikke ophjæle og forurolige den arbejdende Befolkning, det kan nok ske paa anden Maade.

Jagerslev: Dette Lovforslag har jo en meget lovende Overskrift: Oprettelse af en almindelig Alderdomsforsørgelsesanstalt eller, som en æret Taler i forrige Møde sagde, en Forsørgelsesanstalt for det danske Folk. Jeg tror nu ikke ganske, man kan sige, at dette Forslag holder, hvad det lover, og det forekommer mig ogsaa, at de ærede Forslagsstillere, der i forrige Møde havde Ordet, og som særlig have Interesse for ganske enkelte Dele af Forslaget, ikke lagde nogen særdeles stor Vægt, men kun en subsidiaer Vægt paa Lovforslagets Karakter som almindelig Forsørgelse. Jeg tror, det var bedst, om man ogsaa kunde fastholde dette. Med Hensyn til Sagen i sin Almindelighed skal jeg sige, at en af de ærede Forslagsstillere, jeg tror, det var det ærede Medlem for Maribo Amts 3die Valgkreds (Nielsen-Grøn), var forsaavidt besteden, som han sagde, at man ikke maatte slaa Tanken ned, men at man skulde bygge videre paa den. Jeg vil sige, at, naar man stiller sig paa det Standpunkt, antager jeg, at der er endel Medlemmer heri Salen, som kunne være med dertil, men, hvis man forlanger, at dette Lovforslag skal betragtes, ikke som et Bidrag til at løse Opgaven, men som væsentlig løsende denne, kan jeg ikke være med dertil. Spørgsmaalet om den Slags Alderdomsforsørgelse staar paa Dagsordenen ikke blot i vort lille Land, men ogsaa i de store Kulturlande, det staar paa Dagsordenen overalt, men jeg veed endnu ikke, at man noget Sted har fundet en Form, hvorunder den kunde løses. Det kunde være, at man i et mindre Land, hvor Forholdene ere mindre forskellige, og hvor man staar hinanden nær paa mange Maader,

lettere kunde løse et saadant Spørgsmaal end i de større Lande. I ethvert Tilfælde vil jeg sige, at jeg tror, at man har en Pligt til at arbejde paa dette Spørgsmaals Løsning, og man maa vistnok arbejde paa det fra alle Sider. Det forekommer mig ogsaa, at den meget ærede Ministers Udtalelser i saa Henseende vare ret lovende. Han accentuerede, at der under de nærværende Forhold ikke havde været særlig Tid og Anledning til at beskæftige sig med den Art Sager; men han erkjendte tillige, at denne Sag i og for sig forstjener, at man beskæftiger sig med den, og det forekommer mig ogsaa, at han seneve kom med en praktisk Antydning til Spørgsmaalets Løsning eller i ethvert Fald angav en Vej til dets Løsning, som jeg tror, man maa sætte endel mere Pris paa, og som indeholder mere Praktisk end dette Forslag paa mange Punkter. (Suel: Det Samme ligger netop i dette Forslag). Ja, det ærede Medlem finder jo, at Alting ligger i hans Lovforslag, men jeg tror dog, at der er endel Mangler deri. Jeg skal imidlertid ikke fordybe mig saameget i disse Mangler, thi det forekommer mig, at der er Mange, som have set dem. Det ærede Medlem for Beile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), som jo ellers er meget hidtig, kan jeg sige, paa Alt i den Retning, havde fundet saa overordentlig store Mangler i Forslaget, at de vare endnu større end dem, jeg har fundet. Det samme ærede Medlem udtalte, saavidt jeg mindes, i forrige Møde, at Samfundet nu arbejder under andre Former end hidtil, og at vi derfor maa komme til Lovgivning i denne Retning. Det ærede Medlem har vist fuldkommen Ret i, at Samfundet nu arbejder under andre Former end hidtil; men det gjalder ikke blot om det økonomiske Samfund, det gjalder ogsaa om det politiske Samfund, og det ligger vel egentlig deri, at da man fik politisk og økonomisk Frihed og Retten til Eighed, saa mente man, at man derigjennem havde opnaaet, at det var lettere at komme til Eighed; men det turde være en Feiltagelse. De Skranker, som det ærede Medlem talte om i forrige Møde, ere tagne bort baade med Hensyn til den personlige Frihed, hvad vi jo Alle paakjønne, og med Hensyn til det økonomiske Liv her i Landet. Man opfattede dem alene som Skranker, men det kan jo dog nok være, at de alligevel indensfor visse Grændser ogsaa gave nogen Sikkerhed for Befolkningen. (Udfrydelse af Th. Nielsen). Det ærede Medlem erkjender det, og han erkjender vistnok ogsaa, at man, ved at undlade at give Overgangsbestemmelser, vistnok hurtigere, end man ventede det, kom til at staa der, hvor man staar; nemlig under faktiske Forhold, som i flere Retninger ere uheldige, i Kraft af Konkurrencens Lov, som er en langt haardere Lov i mange Retninger end den Bestyttelseslov, hvorunder man tidligere levede. Det maa man holde fast, men